

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ADMINISTRATORS' EMOTIONAL QUOTIENT OF BANHANJAMSAIWITTAYA SCHOOL 3

ทักษอร ฝักวาจา¹
นุชนรา รัตนศิริประภา²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 2) ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 จำนวนทั้งสิ้น 97 คน ประกอบด้วย (1) กลุ่มบริหาร จำนวน 15 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 8 คน และหัวหน้าระดับชั้น 3 คน (2) กลุ่มปฏิบัติการสอน จำนวน 72 คน คือ ข้าราชการครู 59 คน พนักงานราชการ 5 คน อัตราจ้าง 8 คน (3) กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน คือ ผู้ปกครอง 2 คน องค์กรชุมชน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ตามแนวคิดของบาร์ออนและปาร์คเกอร์ (Bar-On and Parker) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ สภาวะอารมณ์ทั่วไป ความสามารถในการปรับตัว การจัดการกับความเครียด ความสามารถภายในตนเอง และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่หลัก และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

Abstract

This research purposes were to identify: 1) the administrator's emotional quotient of Banhanjamsaiwittaya School 3 and 2) the comparison of administrator's emotional quotient of Banhanjamsaiwittaya School 3 distinguished by status. The samples were 97 personnels in Banhanjamsaiwittaya School 3 consisted of (1) 15 persons who were in administrative section; a director , 3 director assistants, 8 heads of learning department and 3 heads of class level (2) 72 persons who were in teaching section; 59 government officers, 5 government employees and 8 general employees and (3) 10 persons who were the representative of school board; 2 parents and 8 community organization. The research instrument was a questionnaire regarding emotional quotient based on Bar-On and Parker's concept. The statistics in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA.

The results of the research were:

1. The administrator's emotional quotient of in Banhanjamsaiwittaya School 3, as a whole and as individual, were at a high level. In order arithmetic mean from maximum to minimum were as follows; general mood, adaptability, stress management, self-competence and interpersonal skills.
2. The comparison of administrator in Banhanjamsaiwittaya School 3 distinguished by status were sex, age, education level, working position, and working experiences were no difference.

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

สภาพการณ์โลกปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคสังคมใหม่ เรียกว่า โลกที่ใช้ความรู้เป็นฐาน หรือยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งบุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลกด้วยความเจริญทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยมีกระแสโลกาภิวัตน์เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงในทุกด้าน ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมโลกจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องรับมือกับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีทั้งความร่วมมือ ความขัดแย้ง และการแข่งขัน ตัวชี้วัดการอยู่รอดของมนุษย์จึงขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและคุณภาพ ทางรอดของประเทศจึงมีเพียงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อพัฒนาคน ให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องศึกษาค้นคว้า พัฒนาตนเอง พัฒนาประเทศให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการจัดการทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง สามารถพัฒนาศักยภาพบุคคลกรให้ดำรงตนได้อย่างสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะสังคมไทยที่ถูกครอบงำด้วยกระแสการเปลี่ยนแปลงจากสังคมโลกตะวันตก ส่งผลให้ประเพณีวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้คนในสังคมปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตจากเคยดำรงชีวิตที่เรียบง่าย เปลี่ยนเป็นการแข่งขันดิ้นรนต่อสู้ มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคล การศึกษาจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้บุคคลบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะการศึกษาเป็นขบวนการสร้างคนให้มีความรู้และมีคุณสมบัติต่างๆ ที่จะช่วยให้คนคนนั้นอยู่รอดในโลกได้ เป็นคนที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์กับตนเอง ครอบครัว ประเทศชาติและสังคมโลกโดยส่วนรวม

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุขจึงจำเป็นต้องเริ่มพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาบุคลากรครูด้วยการสร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในปฏิบัติงาน วุฒิก้าวทางอารมณ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพในการบริหารและการเป็นผู้นำ ผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะสามารถบริหารงานและแก้ไขอุปสรรคต่างๆ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งจากผู้บริหารระดับสูงและผู้ใต้บังคับบัญชา นำมาซึ่งความสำเร็จของการบริหารงานส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลของโรงเรียนจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) พบว่า มีข้อเสนอแนะสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตัวชี้วัดที่ต่ำกว่าระดับดีเพื่อให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) พบว่ามีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษาหลายประการ คือ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ยังขาดทักษะด้านการสังเคราะห์ ผู้บริหารยังจัดการกับความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ความพร้อม การวางแผนให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ และจะต้องให้ผู้ร่วมงานมีการแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง ผลการดำเนินงานยังต้องพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษากลยุทธ์ที่ 1 คือพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก ในตัวบ่งชี้ความสำเร็จด้านผู้เรียนคิดเป็นและผู้เรียนสามารถผลิตงานสร้างสรรค์ 2. นักเรียนยังขาดการตระหนักในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนผู้บริหารจะต้องมีการปรับปรุงการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการบริหาร โรงเรียนอย่างทั่วถึง ผลการดำเนินงานยังต้องพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษากลยุทธ์ที่ 1 คือพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก ในตัวบ่งชี้ความสำเร็จด้านผู้เรียนเป็นคนดีของสังคมโลก และ 3. ด้านการปฏิบัติสัมพันธ์กับชุมชน ชุมชนมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ มากกว่าการแสดงความคิดเห็นตามแนวทางการปฏิบัติของโรงเรียนดังนั้นผู้บริหารจะต้องปรึกษาผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการสร้างกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างทั่วถึง ผลการดำเนินงานยังต้องพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษากลยุทธ์ที่ 3 คือเร่งรัดพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ TQM ในตัวบ่งชี้ความสำเร็จด้านทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและบรรลุเป้าหมายแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษากลยุทธ์ที่ 4 คือเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในตัวบ่งชี้ความสำเร็จด้านมีเครือข่ายการเรียนรู้ภายในประเทศและภายนอกประเทศ

จากปัญหาที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นถึงความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถ

ควบคุมตนเอง อดทน อดกลั้นต่อปัญหาต่างๆ รู้จักสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง ครู และบุคลากรในสถานศึกษา สามารถเข้าถึงความรู้สึกของครูให้ได้เพื่อการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้ครูทุ่มเทแรงกายและแรงใจในการพัฒนาการศึกษาและองค์กรให้ดียิ่งขึ้นดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทราบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์อันจะทำให้ความร่วมมือในองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของการบริหารจัดการในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3
2. เพื่อทราบผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ

วิธีการศึกษา

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัย แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study design)

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 จำนวนทั้งสิ้น 129 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 97 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างสถานศึกษาจากการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครซีและ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) แล้วใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) โดยผู้วิจัยจำแนกเป็น 3 กลุ่มดังนี้ กลุ่มบริหาร 15 คน กลุ่มปฏิบัติการสอน 72 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 10 คน รวมทั้งสิ้น 97 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพ

ของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่หลัก และประสบการณ์การทำงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ผู้บริหารตามแนวคิดของบาร์ออนและปาร์กเกอร์ (Bar-on and Parker) ได้จำแนกความฉลาดทางอารมณ์ไว้ 5 ด้าน 1) ความสามารถภายในตนเอง 2) ทักษะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) การจัดการกับความเครียด 5) สภาวะอารมณ์ทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่หลัก ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของบาร์ออนและปาร์กเกอร์ (Bar-on and Parker)

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือ ภายใต้อำนาจแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธี IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.65 - 1.00

ขั้นที่ 3 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนด่านช้างวิทยา

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้คืนมามีค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ตามวิธีการ

ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) เท่ากับ 0.98

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ใช้ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล เปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best 1970 : 190)

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 โดยภาพรวม

n = 97

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ความสามารถภายในตนเอง	4.29	0.70	มาก
2. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.12	0.76	มาก
3. ความสามารถในการปรับตัว	4.33	0.63	มาก
4. การจัดการกับความเครียด	4.33	0.62	มาก
5. สภาวะอารมณ์ทั่วไป	4.44	0.59	มาก
โดยภาพรวม	4.30	0.66	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 พบว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D. = 0.66) แยกพิจารณารายด้าน พบในลักษณะเดียวกัน คืออยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\bar{X} = 4.12-4.44$) เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสภาวะอารมณ์ทั่วไป ($\bar{X}=4.44$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ ด้านการจัดการกับความเครียด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.62) ลำดับที่สามคือ ด้านความสามารถในการปรับตัว ($\bar{X} = 4.33$,

S.D. = 0.63) ลำดับที่สี่คือ ด้านความสามารถภายในตนเอง ($\bar{X}= 4.29$, S.D. = 0.70) และลำดับสุดท้ายคือ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X}= 4.12$, S.D. = 0.76) โดยภาพรวมมีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย (S.D. = 0.59-0.72) แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA)

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 จำแนกตามเพศ

n = 97

ความฉลาดทางอารมณ์	ชาย (n=43)		หญิง (n=54)		t	sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถภายในตนเอง	4.21	0.35	4.25	0.42	- 0.49	0.29
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.12	0.38	4.12	0.54	-0.00	0.05
ความสามารถในการปรับตัว	4.23	0.36	4.24	0.47	-0.15	0.28
การจัดการกับความเครียด	4.21	0.41	4.25	0.49	-0.39	0.37
สภาวะอารมณ์ทั่วไป	4.34	0.37	4.33	0.50	0.09	0.60
รวม	4.22	0.37	4.24	0.49	-0.19	0.21

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตาม

เพศ พบว่าเพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โรงเรียนแจ่มใสวิทยา 3
จำแนกตามอายุ

n = 97						
ความฉลาดทางอารมณ์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ความสามารถภายในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	0.65	3	0.21	1.43	0.23
	ภายในกลุ่ม	14.11	93	0.15		
	รวม	14.76	96			
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	1.21	3	0.40	1.78	0.15
	ภายในกลุ่ม	21.13	93	0.22		
	รวม	22.34	96			
ความสามารถในการปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	1.00	3	0.33	1.89	0.13
	ภายในกลุ่ม	16.44	93	0.17		
	รวม	17.45	96			
การจัดการกับความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	1.02	3	0.34	1.63	0.18
	ภายในกลุ่ม	19.46	93	0.20		
	รวม	20.49	96			
สภาวะอารมณ์ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	0.70	3	0.23	1.13	0.33
	ภายในกลุ่ม	19.08	93	0.20		
	รวม	19.78	96			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.92	3	0.30	1.57	0.21
	ภายในกลุ่ม	15.19	93	0.19		
	รวม	18.96	96			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่าอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3
จำแนกตามระดับการศึกษา

n = 97						
ความฉลาดทางอารมณ์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ความสามารถภายในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.15	2	.07	.50	.60
	ภายในกลุ่ม	14.61	94	.15		
	รวม	14.76	96			
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	.06	2	.03	.14	.86
	ภายในกลุ่ม	22.27	94	.23		
	รวม	22.34	96			
ความสามารถในการปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	.03	2	.01	.10	.90
	ภายในกลุ่ม	17.41	94	.18		
	รวม	17.45	96			
การจัดการความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	.24	2	.12	.55	.57
	ภายในกลุ่ม	20.25	94	.21		
	รวม	20.49	96			
สภาวะอารมณ์ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	.07	2	.03	.17	.83
	ภายในกลุ่ม	19.71	94	.21		
	รวม	19.78	96			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2	0.05	0.29	0.75
	ภายในกลุ่ม	15.72	94	0.19		
	รวม	15.80	96			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3
จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่หลัก

n = 97						
ความฉลาดทางอารมณ์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ความสามารถภายในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.02	2	.01	.08	.92
	ภายในกลุ่ม	15.10	94	.16		
	รวม	15.13	96			
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	.39	2	.20	.79	.46
	ภายในกลุ่ม	23.86	94	.25		
	รวม	24.26	96			
ความสามารถในการปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	.26	2	.13	.70	.49
	ภายในกลุ่ม	17.22	94	.18		
	รวม	17.49	96			
การจัดการความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	1.94	2	.97	2.53	.09
	ภายในกลุ่ม	36.14	94	.38		
	รวม	38.08	96			
สภาวะอารมณ์ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	.43	2	.22	1.05	.35
	ภายในกลุ่ม	19.34	94	.21		
	รวม	19.77	96			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.41	2	.20	1.32	.27
	ภายในกลุ่ม	14.56	94	.16		
	รวม	14.97	96			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่หลัก พบว่าตำแหน่งหน้าที่หลักที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

n = 97						
ความฉลาดทางอารมณ์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ความสามารถภายในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.17	3	.05	.36	.77
	ภายในกลุ่ม	14.59	93	.15		
	รวม	14.76	96			
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	.55	3	.18	.79	.50
	ภายในกลุ่ม	21.78	93	.23		
	รวม	22.34	96			
ความสามารถในการปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	.07	3	.02	.13	.93
	ภายในกลุ่ม	17.37	93	.18		
	รวม	17.45	96			
การจัดการความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	.75	3	.25	1.18	.31
	ภายในกลุ่ม	19.73	93	.21		
	รวม	20.49	96			
สภาวะอารมณ์ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	.77	3	.25	1.26	.29
	ภายในกลุ่ม	19.01	93	.20		
	รวม	19.78	96			
ภาพรวม	ว่างกลุ่ม	0.46	3	0.15	0.74	0.56
	ภายในกลุ่ม	18.49	93	0.19		
	รวม	18.96	96			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน เรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ สภาวะอารมณ์ทั่วไป ความสามารถในการปรับตัวและการจัดการกับความเครียด ความสามารถภายในตนเอง และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่หลักและประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ ด้านสภาวะอารมณ์ทั่วไป มีค่าความสำคัญเป็นอันดับ 1 ด้านความสามารถในการปรับตัวและการจัดการกับความเครียดเป็นอันดับ 2 ด้านความสามารถภายในตนเองเป็นอันดับ 3 และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นอันดับ 4 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 อยู่ในระดับปานกลาง การที่ผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 มีความฉลาดในอารมณ์ด้านสภาวะอารมณ์ทั่วไปในระดับมากนั้น อาจเนื่องเพราะผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 รู้สึกมีความสุขและพึงพอใจกับชีวิตของตนเอง มีความสบายใจในขณะที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นเสมอ รู้สึกผ่อนคลายและมีความกระตือรือร้นกับความสุขที่เกิดขึ้นจากระดับความฉลาดทางอารมณ์และการทำงานของอารมณ์ทั้งหมดของตนเอง ทำให้ตนเองไม่มีความกังวลใจ ไม่มีแรงกดดัน รู้สึกพึงพอใจกับสังคมรอบตัว เป็นการมองโลกในแง่ดี มีทัศนคติด้านบวก จึงทำให้มีความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์ออนและปาร์คเกอร์ (Bar-On and Parker) กล่าวว่า สภาวะอารมณ์ทั่วไป ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบด้านอารมณ์มีความสุข (Happiness) เป็นความสามารถที่จะรู้สึกพอใจกับชีวิตของตนเอง มีความสนุกสนานกับตัวเองและผู้อื่น ความสุขประกอบไปด้วยความพึงพอใจใน

ตนเองและสิ่งทั่วไป เป็นความสามารถที่จะมีความสุขกับชีวิต ผู้ที่มีความสุขจะรู้สึกดีและสบายใจทั้งในขณะที่ทำงานและในยามว่าง พวกเขาจะรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขกับโอกาสต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความสนุกสนาน การมีความสุขนั้นจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกว่าเร้าแรงและกระตือรือร้น ความสุขที่เกิดขึ้นเป็นผลพวงจากระดับความฉลาดทางอารมณ์และการทำงานของอารมณ์ทั้งหมดของตัวบุคคล โดยบุคคลที่มีองค์ประกอบด้านนี้ต่ำอาจแสดงอาการที่ถูกครอบงำด้วยแรงกดดัน เช่น มีแนวโน้มที่จะกังวล ไม่แน่ใจในอนาคต ถอดถอนตนเองจากสังคม ขาดแรงขับเคลื่อนภายใน มีความคิดที่กดดัน รู้สึกผิด ไม่พอใจในชีวิตของตนเอง และเป็นพวกสุดขั้ว เป็นต้นทั้งยังมีความคิดและพฤติกรรมทำลายตนเองอีกด้วย และองค์ประกอบด้านการมองโลกในแง่ดี เป็นความสามารถมองในด้านที่ดีของชีวิตและรักษาทัศนคติทางด้านบวกแม้กำลังเผชิญกับสิ่งเลวร้ายการมองโลกในแง่ดีสรุปรวมได้กับการมีความหวังในชีวิตของบุคคล ซึ่งเป็นวิถีการดำรงชีวิตในทางบวก ตรงกันข้ามกับการมองโลกในแง่ร้ายที่โดยปกติจะมีอาการ เก็บกด

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดด้านอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนแจ่มใสวิทยา 3 เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่หลักและประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลในแต่ละตัวแปรได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดด้านอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนแจ่มใสวิทยา 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกันทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่ตระหนักรู้ถึงความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนจนสามารถคอยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถให้กำลังใจตนเองในการที่จะเผชิญกับอุปสรรคและข้อขัดแย้งต่างๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดการความเครียดที่จะมาขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันมีค่าของตนเองได้ สามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างมีความสุขจนประสบความสำเร็จในการบริหาร ตลอดจนความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมวงศ์ โพธิ์สอาด ได้ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของนายกเทศมนตรีตำบล จังหวัดราชบุรี พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนายกเทศมนตรีตำบล จังหวัดราชบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ ด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดด้านอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน

แจ่มใสวิทยา 3 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบุคคลที่มีอายุน้อยและบุคคลที่มีอายุมาก มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารนั้นมียศกภาพ ทัศนคติความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษา ว่าเป็นการเรียนรู้อารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง ให้ตระหนัก มีสติรู้เท่าทันสาเหตุและความแปรผันด้านอารมณ์ของตนเอง มีการเรียนรู้ พุศุคภายในตนเอง (Intraindividual Talk) บริหารจัดการอารมณ์ ภาวะอารมณ์ อุปนิสัยใจคอของตนไปในทางที่สร้างประโยชน์แก่ทุกฝ่าย สร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ตนเองในการสร้างสรรค์ นำความฉลาดทางอารมณ์ออกมาติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Relations) ทั้งรูปแบบของการสื่อสาร ความเข้าอกเข้าใจคน เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) รักษาความสมดุลของเหตุผลกับอารมณ์ บริหารจัดการความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในหน้าที่ของตนกับผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมวงศ์ โพธิ์สอาด ได้ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของนายกเทศมนตรีตำบล จังหวัดราชบุรี พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนายกเทศมนตรีตำบล จังหวัดราชบุรี เมื่อจำแนกอายุ ด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดด้านอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนแจ่มใสวิทยา 3 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2543) ได้กล่าวไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่ผู้บริหารควรจะมีหรือพัฒนาให้มากขึ้นเพื่อชีวิตการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้บริหารทำงานไม่เพียงแต่ต้องมีความสามารถหรือทักษะที่จำเป็นในการทำงานหรือมีเชี่ยวชาญปัญหาที่เท่านั้น แต่ต้องมีความสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีความรับผิดชอบ มีความเข้าใจและเอื้ออาทรผู้ร่วมงานสามารถผลักดันกันเป็นผู้นำได้ ดังนั้นผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงเท่านั้นจึงจะสามารถดำรงตนอยู่ในโลกการทำงานปัจจุบันได้ดีกว่าคนที่มีความฉลาดทางด้านสติปัญญาสูงแต่ความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ ระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่ได้ถูกกำหนดตายตัวมาจากพันธุกรรมและไม่ได้มีการพัฒนามากในช่วยวัยเด็กตอนต้นเหมือนความฉลาดทางด้านสติปัญญา แต่ความฉลาดทางอารมณ์ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ และสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมวงศ์ โพธิ์สอาด ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล จังหวัดราชบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกันไม่แตกต่างกัน เพราะถึงแม้ว่านายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล จะได้รับการฝึกอบรมอย่างดีที่สุดเพียงใด มีสติปัญญาเฉียบคมและมีความคิดที่ดีอยู่มากมายแต่ถ้าขาดคุณลักษณะของความฉลาดทาง

อารมณ์แล้ว ก็ไม่สามารถจะเป็นผู้บริหารชั้นเยี่ยมได้เพราะการประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นจะเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์ร้อยละ 90 ส่วนความสามารถทางเชาว์ปัญญาทำให้คนประสบความสำเร็จเพียงร้อยละ 25 เท่านั้น นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยที่น่าสนใจอีกชิ้นหนึ่งระบุว่า ภายหลังจากติดตามเก็บข้อมูลจากผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกทางวิทยาศาสตร์จำนวน 80 คน ตั้งแต่ยังศึกษาอยู่จนถึงบั้นปลายชีวิตวัย 70 ปี พบว่าความสามารถทางด้านอารมณ์และสังคม มีส่วนทำให้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพและมีชื่อเสียงมากกว่าความสามารถทางเชาวน์ปัญญา (IQ) ถึง 4 เท่า

2.4 จากผลการวิจัยพบว่า ตำแหน่งหน้าที่หลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดด้านอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนแจ่มใสวิทยา 3 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องเพราะบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่ในความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันในอันที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารบรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารจะทำหน้าที่ใดก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านความฉลาดทางอารมณ์เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานในตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์ออนและปาร์คเกอร์ (Bar-On and Parker) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะทางบุคลิกภาพมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในชีวิตและระบอบองค์ประกอบ 5 ด้านคือ 1) ความสามารถภายในตนเอง 2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) การจัดการกับความเครียด และ 5) สภาวะอารมณ์ทั่วไป โดยองค์ประกอบทั้งห้าด้านนี้ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละบุคคลแต่ประการใด

2.5 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความฉลาดด้านอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนแจ่มใสวิทยา 3 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องเพราะประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารย่อมมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เหมือนกัน ดังนั้น ความฉลาดทางอารมณ์จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการตระหนักถึงความเข้าใจความคิดอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมและใช้ประโยชน์จากอารมณ์ของผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์ออนและปาร์คเกอร์ (Bar-On and Parker) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะทางบุคลิกภาพมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในชีวิตและระบอบองค์ประกอบ 5 ด้านคือ 1) ความสามารถภายในตนเอง 2) ทักษะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) การจัดการกับความเครียด 5) สภาวะอารมณ์ทั่วไป โดยองค์ประกอบทั้งห้าด้าน

นี้ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหน้าที่
ของแต่ละบุคคลแต่ประการใด

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านความสามารถภายในตนเองโดยภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า
ผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 พบว่า เมื่อโกรธหรือ
ไม่พึงพอใจผู้บริหารสามารถรับรู้ความรู้สึกนั้นได้ มีวิธีการบาย
อารมณ์โกรธได้อย่างเหมาะสมและสามารถระงับสติอารมณ์
ตนเองได้ในขณะที่โกรธหรือไม่พอใจ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน
บริหารแจ่มใสวิทยา 3 จึงควรตระหนักถึงความแตกต่างระหว่าง
อารมณ์และความรู้สึกอยู่เสมอเพื่อสามารถแสดงออกอารมณ์ต่อ
ผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พบว่า
ผู้บริหารโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 โดยภาพรวมมีทักษะ
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านพบว่าผู้บริหารสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นด้วยการ
สังเกตสีหน้าและแววตา สามารถชักจูงบุคลากรให้คล้อยตาม
สิ่งที่ผู้บริหารต้องการโดยไม่ใช้อำนาจและมักเป็นผู้นำในการ
จัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนบริหาร
แจ่มใสวิทยา 3 จึงควรเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ที่
ดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3. ด้านความสามารถในการปรับตัว พบว่าผู้บริหาร
โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 โดยภาพรวมมีความสามารถ
ในการปรับตัวอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
แล้วพบว่าเมื่อกระทำผิดพลาดผู้บริหารจะกล่าวคำขอโทษอย่าง
เต็มใจและสามารถอธิบายแนวทางการแก้ปัญหาที่ถูกต้องได้
ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรสามารถระบุสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น
ได้และแสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่เหมาะสมในการจัดการ
ความขัดแย้ง

4. ด้านการจัดการกับความเครียดพบว่า ผู้บริหาร
โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 โดยภาพรวมมีความสามารถ
ในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านแล้ว พบว่าผู้บริหารสามารถระบายอารมณ์โกรธออก
มาได้อย่างเหมาะสมและสามารถคัดค้านการกระทำที่ไร้ความ
รับผิดชอบ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรยอมรับแรงกระตุ้นด้านลบ
จากสภาพแวดล้อมได้ มีความอดทนต่อความคับข้องใจรวมถึง
ไม่แสดงพฤติกรรมอย่างหุนหันพลันแล่น

5. ด้านสภาวะอารมณ์ทั่วไปพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน
บริหารแจ่มใสวิทยา 3 โดยภาพรวมมีความสามารถในการ
จัดการกับสภาวะอารมณ์ทั่วไปอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านแล้ว พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจใน
การดำเนินชีวิตตนเองและไม่รู้สึกวิตกกังวลกับวิถีชีวิตตนเอง
ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรนำประสบการณ์ใหม่ๆ มาใช้ในการ
ปฏิบัติงานและมองโลกบนพื้นฐานของความจริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือความฉลาด
ทางอารมณ์ .กรุงเทพฯ : ศูนย์สารนิเทศและ
ประชาสัมพันธ์กรมสุขภาพจิต, 2545.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. "ทฤษฎีระบบ" ในประมวลสาระชุดวิชา
ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วย
ที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช, 2536.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. ความฉลาดทางอารมณ์ : จากทฤษฎีสู่การ
ปฏิบัติ . กรุงเทพฯ : มติชน, 2545.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาเด็กพิเศษแนวคิดใหม่. กรุงเทพฯ
: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- สมวงศ์ โพธิ์สอาด. "ความฉลาดทางอารมณ์ของนายก
เทศมนตรีตำบล จังหวัดราชบุรี" วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่ง
ชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่
11 (พ.ศ.2555 - 2559) : กรุงเทพฯ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
ประจำปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบริหารแจ่มใส
วิทยา 3. สุพรรณบุรี : โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา
3, 2556.
- Bar-On, Reuven and James Parker, D.A. The Handbook
of Emotional Intelligence. (San Francisco : Jossey
- Bass.2000,108.
- Cooper, Robert K. and Sawaf, Ayman. Executive EQ intel-
ligence in leadership and organization .New York :
Berkley Publishing Group.1997,125.
- Katz, Daniel and L. Kahn, Robert . The Social Psychology
of Organizations, 2nded.New York : John Wiley
& Sons, 1987), 20.